

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi utca SIMON-ház Kunz József ur kereskedésével szemben.

Hirdetmények.

előfizetési pénzek és a kiadás körüli panaszok valamint a lap szellemi részét illető minden közlemények ide intézendők.

Bérmintetési levelek csak ismert kézektől fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 10 frt — kr. Félévre 5 frt — kr. Negyedévre 2 frt 50 kr. Egy hónap 1 frt — kr.

Hirdetési díj

Ottasághoz petitor egyszeri beiktatásért 5 kr. Helyi díj minden hirdetésért külön 30 kr. — Nyilvánt. 4 hasábos petitorért 20 kr.

Hirdetést vagy reklámot magában foglaló újdonság sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Péntek November 13.

227. szám.

A kisdedovásról.

Debreczen Nov. 13.

Debreczenben és Hajdúvármegyében most írják össze a 3—5 éves gyermekeket, akik a kisdedovásról alkotott törvény értelmében óvodakötelesek.

A megyében mindekkorig önként keveset tettek a társadalom és hatóságok a kisdedovásiért. Még Debreczen sem elegendő, ahol kevés három óvoda és egy Fröbel gyermekkert, pár ezer olyan gyermek befogadására, akiknek szülei kenyérgondjával levén egész nap, vagy a nap legnagyobb részében elfoglalva, hiányos gondozásban és felügyeletben részesíthetik apró gyermekeiket, ezt a fiatal, gyöngé nemzedéket, amelynek pedig testi nevelése, egészsége hiúság, éber gondviselést igényel.

Nevezetes mindenesetre, hogy a gyermekóvás kötelességét legelőször Magyarországon mondja ki külön törvény; ezzel megelőztünk egyéb államokat, melyekben a gyermekóvás mind ez ideig törvényen kívül maradt. Volt is rá ok, mert valóban megdöbbentő, hogy Magyarországon legnagyobb a gyermekek halandósága, oly annyira, hogy a kisdedek fele 7 éves kora előtt hal el. Alig lesz valaki, aki e rettenetes gyermekpusztulást csupán a helyes és állandó kisdedóvás hiányának tulajdonítja. Hozzájárulnak ehhez erkölcsi, közgazdasági és közegészségi hiányok is, melyeknek kifejtése azonban nagyon eltértené tárgyunktól. A rendszeresebb állandó gyermekóvás magában véve is elég lesz egyelőre, hogy számtalan kisdedét mentesen megoly káros behatásoktól, melyek zsenge életét veszélyeztetik. Ezt pedig el akarja érni ama törvény a lakosság zömének a külmunkák után járó szülők kisdedeinek gondviselés alá bocsájtása s gyermekeik egészségének s értelmi fejlődésének előmozdításával.

Nagy jelentőséggel bír azonkívül a nemzetiségektől lakott vidékeken a tör-

vényileg kötelezett kisdedóvás a legfiatalabb nemzedéknek magyar nemzetiségű nevelésére nézve is, a mi pedig szintén igen fontos ok.

Tudvalevőleg több tekintetben különbözik a magyar kisdednevelés módszere a némettől, és szükséges is, hogy különbözzék. A mai óvókból és gyermekkertekből a népiskolába feljutó és nem magyar szülőktől származó gyermekek sokkal előbb és könnyebben sajátítják el a magyar nyelvet, mely így mintegy anyanyelvükké válik, s a melyen aztán a tanítást már minden nehézség és fentartoztatás nélkül lehet helyesen folytatni.

A szegény munkásnép, kis iparos és kisebb hivatalnokok gyermekeire nézve az óvók valódi áldást fognak hozni; a gazdag családokra nézve talán egyformán maradnak a viszonyok, hisz azok annak előtte is jobbára idegen nevelő kezekre bízták magzataik felügyeletét és gondozását, s azt ezentul annál is inkább teszik, mivel a törvény az otthoni nevelés biztosítását is követeli.

A gyermek óvás amaz elve: „hadd éljünk gyermekeinknek“ kevésbé is látszik érvényesülni az óvóban, a mennyiben az igazi és természetes gyermeknevelés csakis a család kebelében, magok a szülők által történhetik meg a legilletékesebben.

Amde hány szüle képes életkörülményei folytán gyermekeinek nemcsak a testi, hanem a vallás erkölcsi s értelmi nevelőgondozást ama mértékben nyújtani, a melyben azt az óvó törvény mintegy átlag megkívánja!

Nincs benne kétség, hogy mind a család, mint pedig az óvóintézet nevelésnek egyaránt meg vannak előnyei, hátrányai is; de mivel semmi sem tökéletes a nap alatt, a mi feladatunk arra iparkodni, hogy lehetőleg közelelgjünk a tökéletességhez. A jó, ha többen és több helyen művelik, biztosabb, erősebb s állandóbb lesz, s ez a végcél!

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcaja.

Egy gyászhirre.

Meghalt csakugyan Laky néni? S az a szív, az ő szíve? . . . nem! Hogy azt megbirta volna hűtni, Én a halálnak sem hiszem. Óh a fölött — hiába van tél, — Meglássátok, virág fakad. S szelők ringatja majd a lombos, Madárdalos faszagokat.

De mért tevétek ép, földbe? Ki nem is e földről való. Egy szebb világ sugára volt ő, E földön csak — átutazó. Isten azért küldi le hozzánk, Mint ő, az olyan szíveket: Hogy nyomaikban a halandók Esményekért hevüljenek!

Másként hol vette volna ő itt, — Egy gyöngé nő, — azt az erőt, Mely soha fel nem hajt egybűt, Csak az örök egy „szép“ előtt. A szent hevület: rendületlen Hinni a jó diadalát, S tisztább magasból nézni mindent Egy rózsaszínű fátylon át.

Nem itt, nem itt tanulta ő azt. Olyan világból szállt ide, Hol még a szívet ezer érdek, Rózsát a pók, nem szövi be. Hol még a dalnak füstje, csengő, Zavartalan összhangja van . . . — Ez, ez zsongott talán szívébe, Azért volt itt boldogtalan.

Dicsőült! — mindig szent gyönyörrel Követtem lelked: merre jár? — Jóságos szíved melegéből Reám is hullt, nem egy sugár. S most távozásod gyászvirágra Siratlak téged . . . s magamat: Mi lesz velem, ha mintaképm Igy egyenként elszállanak?!

Szabolcska Mihály.

A végső állomás.

(Régi történet.)

Czudar idő pároskodott a pusztán. — A fergeteg „ez a barna paraszt“ hihetetlen erővel furakodott neki a térdig érő hónak, neki fente, separta a fekete éj arezának, mintha féhérré akarta volna meszelni: nagy gőrosösen kacagott azután s megozibálta egy-egy közből maradt fának üstökét és elégtelen heverődött alá, pipára gyujtván egy még véletlenül zsebében lelt villám-üstökkel.

Most valami élő férgen akarta dühét letompítani. Nem is igen sok tétlen perczet kellett szétmorzsolnia esikorgó agyarái között, mert — pokol tudja, a feneketlen távol melyik zugából teremtette elé a szerelme-tes gondviselés — lassu taktusban bandukolt elé most valahonnan egy kedve lohadt néma csapat, melynek mindegyik tagjára ugy ráfagyott a ködmen, mint Ahasverre az örökélet.

Tizenketten voltak, mint az apostolok, bőr és vas mögé ánczolva; tehát valódi magyar vitézek: egyik mogorvább, egyik verekedhetném kedvűbb mint a másik. Sehol egy kis fény, sehol egy ré szegtrémettete csárda, mindenütt csak három

Országgyűlés.

nov. 12.

A főrendiház ma, Szilágy József koronőr elnöklése alatt rövid ülést tartott, melyen az elnök megemlékezett a közelebb elhunyt főrendiekéről, Jósika Lajos báróról és Hirschler Ignácáról, rokonszenvesen sorolván föl érdemeiket. Bejelentették ezután Vasváry Kólos hercegprímás és Császká György kalocsai érsek kinevezését, valamint Szász Károly ref püspöknek a főrendiházba történt meghívását. Majd vita nélkül elfogadták a vasúti áru-fuvarozás tárgyában Bernben 1890 évi október hó 14-én létrejött nemzetközi egyezmény beczikkhelyezéséről és az azzal kapcsolatos intézkedésekről; kereskedelmi viszonyaink a Törökbirodalommal és Bulgáriával, valamint Spanyolországgal és Portugáliával való ideiglenes rendezéséről; és a határ és földmérési jelek büntető védelméről szóló törvényjavaslatokat s az 1890. évi zárszámadást és az alduáni Vaskapu szabályozás költségeinek 1890. évi zárszámadását.

Mit beszélt a király a delegátusokkal.

Ő felsége a trónbeszéd elolvasása után cserclet tartott a trónteremben. A magyar delegátusok között Tiszta Kálmán volt az egyetlen, a kivel a király kezet szorított; azután a fölött való nagy örömeinek adott kifejezést, hogy oly kitűnő színben látja őt viszont. A király ezután ezeket mondta: „Nagyon kellemesen érintett, midőn azt hallottam, hogy ön belépett a delegációba és hogy annak működésében részt szándékozik venni.“ Ő felsége ezután Tiszáné egészsége fölül tudakozódott.

Gajári Ödön delegátusnak a király ezeket mondta: A hadügyi költségvetés előreláthatólag kielégítő és megnyugtató benyomást fog tenni. En magam is szükségesnek tartom a gazdasági és pénzügyi erők kímélését. A király továbbá megelégedésének adott kifejezést, hogy Gajarit megint a delegátusok között látja.

A király hosszabban beszélgetett Paulszky Agost delegátussal, ki előtt hangszólította, hogy a hadsereg új felszerelése immár befejezettnek tekinthető és hogy már csak a tüzéség békeletszámának fölemelése lesz keresztülvendő.

Hegedűs Sándor delegátussal az uralkodó behatóan beszélgetett a magyar

költségvetéséről és annak a reményének adott kifejezést, hogy a költségvetés tárgyalása a magyar képviselőházban nem fog tulságosan sok időt igénybe venni; a király kiemelte továbbá Hegedűs előtt a hadsereg aránylag csekély többszükségletét.

Hegedűs annak az aggodalmának adott kifejezést, hogy a magyar gabonáinak esetleg a hadügyi szükséglet további fölemelését fogják maguk után vonni.

Jókai Mórhoz a király többek közt azt a kérdést is intézte, vajjon írói tevékenységét szakadatlanul folytatja-e.

Jókai erre azt válaszolta, hogy szakadatlanul dolgozik és még Bécsben is folytatja írói munkálkodását.

Falk Miksaival a király a kedvezőtlen időjárási viszonyokról beszélgetett és többek közt ezeket mondta: Korfú szigetén is oly hideg van, hogy a királyné kénytelen volt Korfút elhagyni és Kairóba menni.

Vukotinic vic delegátus elitt az uralkodó a felett való örömeinek adott kifejezést, hogy a zagrabi kiállítás idejében sikerült a közvélemény nyitvanu ásait a kellő mederbe terelni, „ámbar — így folytatta a király — az idegen vendégek Zagrábban nagyon zajosán viselkedtek magukat.“

Az osztrák delegáció tagjai között tartott csercletnek pedig valóságos eseménye volt az a nyilatkozat, melyet az uralkodó a csehországi állapotokra és az ifju csehek politikájára vonatkozólag tett. Pollák Lipót képviselőnek, a ki megjegyezte, hogy „ő egyike a kiengesztelési politika utolsó támaszainak a képviselőházban“, ő felsége következőleg válaszolt:

Amaz urak a kik a cseh népet jelenleg képviselik, nagy tévedésben vannak, ha azt hiszik, hogy hazabeszélő frázisaik által jövőt teremtenek maguknak. A kiengesztelés művének sikerülnie kell és ha isten is úgy akarja sikerülni is fog.“

Hasonló értelemben nyilatkozott a király Dostal képviselő előtt is.

„A jelenlegi nemzetiségi viszonyok Csehországban — ugymond ő felsége — sajátlatosak. Az ifju csehek gyalázatos és hitvány szavakkal tartják a népet. („Singen dem Volke schmähliche, nichtswürdige Lieder vor.“) A békét itt az országban helyre kell állítani.“

Nagy jelentőségű nyilatkozattal válaszolt ő felsége Demel képviselőnek is, a midőn neki a trónbeszédben foglalt reményteljes békebiztosításokra vonatkozó megjegyzéseire így felelt:

lihegteti olyan harsány hanglajtással a halálraírt gégejét.

Előléptették a kemence megöl a kutytyogó Tupi cigányt s igyekeztek vele minden döfő-csavaró módon kézzelfogható gyurni, hogy ők most muzsikaszó mellett akarnak mulatni, — vakarja csak rá arra a kéthuru borzengetőre, hogy:

Elitört hordóm fenéke Kicsordult a veleje, Gyere rózsám, gyere be, Csókoddal részegíts le...!

Bor és nóta, megtette hatását, habár mind a kettő rosz volt. A cigány oly ferdére ásitja hatalmas száját, hogy állkapczája bizton kifeszamodhatnék, csak akarja; könnyes szemé tündökölt, mint a csiszolt kelofoonium, a mivel ugyancsak nem szerelmeskedett még a vonója.

Csak egy dolog bosszantotta a vitézeket: az a nyögődeselő fogoly, ki majd egyik, majd a másik arcának meresztette siralmas tekintetét. Olyan ez, mintha puha nyoszolyában gombostű furdók az ember légycékába. — Fránya hordja el üdvefogott arczodat, — kiáltott az egyik; vezessétek be oda a pitvarba.

Ugy is történt; aztán rázárták szegényre a pitvar ajtaját, hogy annál gondtalanabban tivornyázhassanak.

A kemence mellett ült az egyetlen, ki még mindig bánatosan hajtotta tenyereibe arczát és érintetlenül hagyta a kinalkozó boros kancsót; azt látszott elhitetni, hogy ha mérge lenne a kancsóban, már rég kiürítette volna Haragosan emelgette csak néha fejét, ha társai szilajabban ütték a meleg szoba szülte jó kedvet . . . Mit is törődnek ők azzal, hogy a pitvarban rázza valakit a hideglelés. . . . Megérdemli azt az áruló. . . .

E béke-biztosításokat a legnagyobb óvatossággal kell fogadni, csupán csak reményeségeken alapulnak, melyeknek megvalósulása följötte kívánatos.

A helyzethez.

Debreczen, nov. 13

Ilyen czim alatt politikai szemlést szokott irni fővárosi politikai tudósítónk. — Én nem avatkozom az ő mesterségébe. Tölem alakulhat akárhogy a belgrádi meg a bukaresti új kormány; beszélhet bármit Salisbury meg Rudini a világbéke biztosságáról; kirabolhat akárhogy gabonával telt vasuti vonatot az éhező orosz muzsik, és Rio Janeiróban kikiáltják újra a császárságot. Én nem mérlegetem a világ eseményeinek illetően alakulásait és nem fogok jövendőt mondani abból, amit a külpolitika barometerjeinek állása mutat.

Itt maradok csak magunk között és innen szemlélem a világ folyását, azt a kavargó, hullámzó áradatot, amelyben mindnyájan tova sodortatunk, — amelynek én is szenvedő részese vagyok. — Szemlélem és elgondolodom a velünk történő események, a köztünk létező viszonyok felett, — amelyek az emberek megélhetését szabályozzák, hasznát, boldogulását avagy kárát, szerencsétlenségét okozzák.

Nehéz feladat lehet az a diplomácia, melylyel az államok sorsát intézik, s az európai egyensúlyt és a világ békét fenntartani és biztosítani igyekeznek — megengedem. De az is bizonyos, hogy a socialis kérdések, az államok népei megélhetésének kérdései is mind több-több gondot és fejtörést fognak okozni kormányoknak és a társadalom vezérfeinél.

Eljön az idő, talán előbb mint váránk itt ott már el is jött, amikor a béke biztosításának nem az lesz a legjobb eszköze, hogy millió harcosokat állítsanak fegyverbe az egymásra féltékeny hatalmasságok, hanem hogy a nép millió munkásainak kezébe kenyeret adjanak. — Hogy ne elvegyék harci fegyverkezés költségeire a polgári munka és szorgalom megtakarított feleslegét, hanem hogy munkáról gondoskodjanak a polgárok számára, hogy azok megélhessenek.

Mert veszedelmes módon nehezülnek a megélhetési viszonyok. Aggasztóan drágul az élet, növekedik az életnek a terhe. — Messze vezetne, ha ezuttal firkésznek ennek okait és fejtegetnék hogy vajon a népesség túlságos szaporodása-e az melylyel a termelő képesség nem bír lépést tartani? Egyesek mesés meggazdagodása, amely által milliókat elvonatnak a megélhetési egyenletéből a vagyon, és néhány száz ezer dus gazdag kezén halmozódik össze a nagy töke. Avagy a militarizmusban keresnek az okot? ebben az örökös rendszerben, mely a népnek legjobb erőt kívánja áldozatul és mindig telhetetlen, mint a görög mithosz szüzeket emleztető Minotaurusa míg végre bele nem fut a tenger vérebe. — Talán mondhatjuk hogy valamennyinek része van a járványszerűen elterjedt socialis betegség előidézésében, melytől mindenféle szenvednek és nyögnek az emberek?!

A mit fentebb általánoságban mondtunk a megélhetési nehézségeiről, kisebb mértékben alkalmazható az a mi helyi viszonyainkra, ami szűkebb hazánkra Debreczenre is. — Nálunk is jelenségek mutatkoznak, hogy az élet nagyon megdrágult és

A karcsu Tupi lehajolt az öreghez; csodálkozással vette észre, hogy pilláin könyvek rezegnek. . . . No, de hisz ő ugy is tudja, hogy igazában csak sirva vigad a magyar, s hogy a cigány hegedűje olyan, mint a dugaszhozó: eltávolítja az a szívet eldugaszolt kergét s ha még olyan morális pecsétet nyomott is rá a sors; aztán pedig gazdagodagugy ki belőle — könny és — bankó.

Héj, de benne nem szült vigalmat a bor, nem is a hegedű osalt ki belőle könnyeket, hanem: — Menyörgő rázta cigány, mi a szőr-fogyott bundás kisisten veszett üdvösségének vagdalja éppen a fülem hegyében azt a nyikorgó szalakat!

Az öreg hatalmasan veri két öklét az asztalra, hogy csárdásnak ered rajt tőle minden kocczintó szerzám s a Tupi rémülettel kapja vissza köcsös üstökét — markába ragadja fegyverét és hajdonfővel rohan ki az ajtón, míg a többi vigan veri össze a bokáját arra a nótára, hogy:

Mig a hajnal virad rája,
A bitófa készen várja.

— A halálraitelt lerogyott a hideg pitvar keményre fagyott talajára; busan dünyögött ott, tompa merengésbe mélyedt el; majd lázasan megdrágult a zuzmaró hidegtől. . . . Ilyenkor borzasztó ábrákat fest a képzelet s a lélek kétségbeesett erővel működik.

... Mintegy megvillanyozva ugrott fel. . . . Ablaknyílás volt a falban; eléggé tágas, hogy egy ember keresztülbujhasson rajta, — csak az a rostély ne volna benne. De a kétségbeesés nagy mester, most kapott bátorságot a legény, ha soh' se volt. Társai levették róla a láncokat, mielőtt a pitvarba vetették volna. Gőrosösen rázta meg a roza-

kemény küzdelmet kell vívnia a nép nagy tömegének a mindennapi kenyérért.

Sokan azt állítják, hogy ez abnormis állapot. — Olyan rohamosan alakultak a viszonyok, különösen a piaci, épen az élelem piaci árak tekintetében, amelyek legérzékenyebben érintik a családokat. — Holott okokat soha nincs ok nélkül. A mostani drágaság is természetes következménye a körülöttünk történő nagy eseményeknek, és változásoknak, amelyek azonban már nem természeteselek, legalább közönséges emberi gondolkodás szerint nem azok.

Az elégedett ember ugyan mindig ritka mint a fehér holló; de ma nagyobb valószínűséggel, hogy el nem veszi-jük, tehát nekünk kockára száz aranyat olyan emberre, aki meg van elégedve a helyzettel.

Talán leghamarabb a gazdák közül kapnánk olyant. Mert ez időszert aránylag a gazdára nézve van legjobb idő, (no meg a mérszorosokra), minden reá nehezűdő teher és a közepes temés daczára.

A gazda legalább elérte azt a rég táplált vágyát, hogy a buza ára felülemelkedett a 10 frton, ahol évek óta nem állott, és megint más országokban még kevesebb termelt, Oroszország meg éhezik és tilalmat vetett a gabona kivitelre, kilitása lehet rá, hogy a tavaszra a 12 frtot is eléri.

Nem örül ám ennek a népesség az a része, és ehhez tartozik a többség, amelyik pénzen veszi a kenyeret. A fogyasztó ma kétszer annyit kénytelen költeni kenyérre, mint csak félvvel is azelőtt. A kenyérral együtt pedig csekken valamennyi élelmiszer megdrágult. S ezen a nehéz bajon se szabad versenyt, amire sokan szeretnek hivatkozni, mint az árakat lenyomó intézményre, se fogyasztó szövetkezetre, a minek megalakítását meg se kíséreljék, nem fegytenek.

A hatóság még kevesebbet segíthet, mert lejárt atyáskodó hatalmának az a boldog ideje, amikor a piaci árakat tetszése szerint szabta meg.

A szegény munkás, a ki napszám szerint áll munkába, ugy próbál segíteni magán, hogy dupla bért követel, a drága kenyérre, a drága húsra hivatkozva, ami nincsen is mindentartó nélkül.

De hogyan segítsen magán a kézmű iparos? Ó hasztalan emeli fel kéziműveinek árát. Akkor nem veszik meg. Bort ugyan nem iszik már, mert méreg drága, mióta fillokszera csapás veri a szőlőt; a kormárok ide-stova be is csukhatják a néptelen kormárat.

És hogy segítsen magán a hivatalnok, a kinek a fizetése nem sokot változni a megélhetési drágasága szerint?

Bizony nehéz kérdések ezek! Bizony nehéz idöket élünk.

M o r z s á k.

Háborus békekonzferencia. — Római csalhatatlanság. — Irodalmi pályázat. — Búszke írók vagy szárnypróbálgatók. — Ellenzéki mameluk. — Ugron szerencseje. — Nyitott konvenzia. — Czigány-vitális.

A békekonzferencia ülésterme ajtajára bátran ki lehet írni, hogy: Lasciate ogni speranza. De hát hogy is tanácskozhatnak a békéről azok, akik máris összeveszttek. Ugyanis mint a lapok írják Pulszky Károly és Lubriani magyar és olasz békebarátok összehívték, s aligha nem fegyverrel a kézben fogják megmutatni, hogy a békét csak fegyveresen lehet megvédeni.

dás vasakat. . . S a gyönyör miatt majdnem esztét veszíté, mikor a rostély az első rázásra kitört az eresztékből.

Lassan húzódtott fel a könyöklőig. . . de elfojtott kiáltással retent vissza. . . A fal tövéből egy tekete alak emelkedett fel. . . Egy pillanaty merereven néztek egymásra.

— Apám!

Szivettgőp kacaj volt a válasz.

— Apád? . . . Ez egyszer jó kezekre bíztak. Az apa kezére bízták, hogy hát a bitóhoz vezesse. . .

A fiu könnyezett, remegett.

Hát bizony a csárdabeli jó öreg volt az, ki most egyszerre meggátolta az elítélt szökését. Valóban jó kezekre bízták. Tudták ám, hogy az öreg el nem szalasztja. Hogy katonai becsületét korántsem győzi le az apai szeretet.

Ugyám, bitóra kerülsz, nyögött az öreg és arcát elfűdte.

Ezt a pillanatot felhasználta a fiu. . . Gyors szökéssel ugrott ki az ablakon és kétségbeesett futásnak eredt.

Héj, soh' sem indult fel annyira az öreg katoná vére, mint most; már eltörpült benne az apai érzet minden paránya. . . Felragadta a töltött fegyverét és arcának támasztotta az agyát. . . Biztos szemmel nézett az dörögtette el. . . A távolból rekedt ordítás hasította át a léget. . .

Mintha a zsákból öntötték volna, ugy rohantak ki a vitézek nyakra-főre a csárda ajtaján. Fejükből elszállt egyszerre a borokozta mámor, lábaikból kiszállott a tánczkedv, mikor megpillantották az öreget, ki merereven állva, némán mutatott az elvérző szökevényre. . .

VÁNDOR.

Igaz ugyan, hogy ezt idebaza is tudjuk, de hát minden dogma csalhatatlanabbnak látszik, ha Rómából jön.

Milyen könnyű dolog minálunk irodalmi pályázatokat kitűzni. Mikor arra kerül a sor, hogy a díjat kiadják, egyszerűen kijelentik, hogy valamirevaló munka nem érkezett be, Tessék aztán apellálni. Legutóbbis egy nagy Antibarosista újság tűzött ki 100 aranyat novellára. — de persze nem adta azt ki. Különben még szép, hogy olyan szerény volt, hiszen ezert is tűzhetett volna ki.

Hanem most már azután senki se panaszkodik, hogy a magyar irodalom „rosszul fizet” — ha Magyarország minimo calculo négyezer (de lehet negyvenezer is) novella-írója közül egy se tartja érdemesnek circa 600 forintért egy novellát írni. Pedig ugy látszik, hogy nem tartja, mert mint ama pályázat bíráló urai kijelentik, az összes pályamunkák mind csak szárnypróbálgatások. Uram isten ha még ennyien próbálgatják a szárnyukat!

Baross miniszterrel egy ellenzéki képviselő a minap a tót kereszt-turi pályaudvarban, üdvözlő beszédében azt mondta, hogy ha reggeltől estig beszélne se tudná elősorolni az érdemeit. Hiszen akkor mi legalább egy hétig folytonosan beszélhetünk róla, ha egy ellenzéki is ennyire képes!

Az ugynevezett katonai afférek kitűnően hajítják az ellenzéki malmokra a vizet — és különösen az Ugron malmára — akinek mikor már nincs mit örölni, hamarjában kerit egy zsák ilyenféle örölni valót. Így most is, hogy a kecskemétiéknél kezd kifelé állni a mandátuma rudja, hamarosan előkerit egy jogász katonát, akinek baja van Vámosal — s ebből azután fog kovácsolni egy olyan fegyvert, melylyel kivágja magát — s amit elvesztett az Uselácz révén — megnyeri a Vámos vámon.

Rudini szerint Olaszország boldogulásának elengedhetetlen feltétele a szilárdon megállapított budget, szigorúan megőrzött egyensúlyal. Vagyis nem szabad újra felütni az államadósságok nagy könyvét. Mi sem ütnék fel újra, csak már egyszer becsukhatnánk. De ez nem megy ám olyan könnyen, mint némelyek gondolják.

Szeged az igazi Eldorádója a cigányoknak. Mint egy ottani lap írja egy Sinkót nevű bőgősré 60 frt adott vettek ki a vagyona utá. Hej csak szeretnénk is a mi cigányaink abban a bandában muzsikálni. De meg egy néhány Sanyaró is jól cselekednék ha hegedűőrákat venne, mert ha már kopik az ember körme, legalább jó pénzért kopják.

Chantant Mabile.

— Ballet-théma. —

Most, midőn a „lábművészet” vulgó táncz, annyira kifejlődött, hogy még Debreczenbe is beukkant, a zeneszerzőknek ajánljuk a következő themát feldolgozásra:

A színhely természetesen Páris legyen, mi is lehetne más? Párisban tudvaleg két leghíresebb mulató helye van a griseteknek, legyező festőknek és Quartiar Latin lakóinak, vagyis a diákoknak. Az egyik a Closerie des Lilas, a másik pedig, Chantant Mabil. Ezeket és ezekben kell szerepeltetni a balletet.

A mulatók „arisztokracziája”, vagyis a felsőbb diákok és az elegáns gigerlik, a kiket a francia „les goumeux”-nek nevez, ez utóbbit keresik fel „en s'amusant.

A ballet ebben az utóbbi helyiségben játszódik. Az elegáns kiöltözött grisetek varróleányok, a kik tulajdonképen „belevetkeznek” a ruhába, a „monte Avenue”-n csipett gomen”-juk karjain jelennek meg és kezdődik a bál elegáns „quadrille”-lal. Később azonban, midőn a rózsás és nem rózsás fülecek és nem fülecek felmelegednek, mind csiklandósabb lesz a táncz. Utóbb a valódi „Veuve Cliquot” pezsgő annyira felhevíti a véreket, hogy a tánczos párok a legszilajabb „C a n c a n”-ban törnek ki.

A Jeruzsálem-utoca lakói, vagyis a rendőrség, mely eddig is ott volt, de hidegen nézte a mulatókat, erre közbelép és megtiltja az eszeveszett tánczot. Mi több, két „sergeant de ville”, azaz városi rendőr ünnepelesen egy feliratot ragaszt ki, mely így szól:

„A cancan tiltatik.”

A policzáj által lecsillapított kedélyek megnyugodnak abban és folytatják a szolid tánczolásat. Azonban az örög nem alszik. A könyved franciaivér újra felpezsdül és valamint az 1848-ik francia lázadás azon kezdődött hogy leszakították a párizsi érsek egy kiáltványát, melyen ez volt „S z a b a d t o j á s t e n n i” (azt mondták rá: Hogy meri azt az érsek nekünk megengedni a mi nekünk tulajdonképpen j o g u n k l) azonképen itt is két merész d e b a r d e u s e e kiáltással:

„A bas les sergeants de ville le a rendőrkéll” letépi a rendőrség tilalmát, mire óriási vigasság közepette a legörültebb cancant kezdik járni általánosán.

A rendőrség nem hagyja magát „leabuzgoltatni” még ha francziál mondják is azt neki. A Jeruzsálem-utoca lakói beözönlének a terebe és a törvény nevében elfogják az

egész diszes társaságot, párosan egymá hoz fűzve a gommeut grisettel.

A ballet második része aztán a k i h á g á s i b i r ó s á g előtt folyik le, mely Párisban éjjelenként is ülész. Az álmos rendőrhivatalnokok és jegyzők kihallgatják a bál publikumot. Jönnek a szebbnél szebb grisetek, amire a hivatalnokok állomossága teljesen elrepül s kezdődik a kihallgatás. Vádozva vannak „erkölcstelen tánczos lejtésével.” A bírák fontos képeket vágnak s látszik rajtok, hogy ők két f é l e c a n c a n t különbözöttek meg s az egyiknek a lejtése szabad. Milyen volt hát az, a mit ők tánczoltak! mutassák meg a vádlottak!

A vádlottak felállanak a tánczhoz s a komoly bírák figyelő állásba helyezik magukat. A táncz szép, a hölgyek gyönyörűek, a bírák kezdenek mozgolódni — oda hagyják helyeiket, hogy jobban lássanak és ítélhessenek, 10 percz múlva a bírák egy t t t t a n c o l n a k a vádlottakkal — 15 percz múlva az őrt álló „sergeant de ville”-k fegyverei is tánczolnak a kézben — busz percz múlva az örök együtt tánczolnak a fegyvereikkel — pár percz és az asztalok, székek, kalamárisok, rendőrök bírák, vádlottak, mind mind örült tánczba keverednek.

Tessék, itt a théma, rajta fel tehát, enavant! Marchons!

Ruy Blas.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos „segéd és közlő hivatalnokok d. e. 8-12, d. u. 2-5 óráig tartanak. — Az ígató, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9-11, d. u. 3-4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10-11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3-6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

Múzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Nagy sétahangverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit fűrdő” nagytérben.

— A Csokonai-kör 17-iki ünnepélyére a kör választmánya a városi tanácsot is meghívta, s a tanács felkérte Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester urat, hogy az ünnepélyen megjelenni s az emléktáblát a városi gondozásába átvenni sziveskedjék. A városi tisztikart is felkérte a tanács, hogy az ünnepélyen minél nagyobb számban jelenjenek meg. Az ünnepélyre belépti jegyeket nem tagok l frtjával válthatnak Tóth Béla gyógyszerteráriban.

Tizezer forint a kollégiumnak. A ref. egyháznak sok száz és ezer tagját, a hazai közéletnek számos derék munkását köti a hála és kegyelet a debreczeni főiskolához, amely édes anyai keblén táplál, növel annyi hű tagot az egyháznak, képzett, szorgalmas polgárt a hazának. Nagyon sokan a kollégium egykori növendékei közül, ha Isten jó módául, vagyonnal áldja meg őket, adományaikkal és végrendeleti hagyományaikkal néha részben, néha megeokszorosítva visszafizetik a főiskolának a töle nyert jótéteményeket. — Ez a hála gondoskodás, ez a bővizű torlásoként csörgedező szeretet legbiztosabb fundamentuma és fentartó oszlopa a debreczeni főiskolának. Nem régen ilyen élő, munkás szeretetnek adta fényes jelét Soltra Alajos ráczkevei lelkész, aki a debreczeni főiskolában kiképzett talentumaival szerzett összes tekintélyes vagyont szerzett egyháza szent céljaira s ezek között a debreczeni főiskolára hagyta, mely a boldogult után 20000 frtot örökölt. — Ezt a nemes példát követte a tegnap előtt Budapesten elhunyt Tóth Miklós t. roffi lelkész. Ő is a debreczeni kollégiumban volt diák és halála előtt azon földi javak örökösévé, melyeket lelkései jövedelmeiből összegyűjtöhetett, a debreczeni főiskolát tette. — Arról értesítik ugyanis lapunkat Budapestről, hogy Tóth Miklós, aki betegsége ellen a fővárosban próbált gyógyulást keresni, ott jobb létre szenderült és végrendeletében tizezer forintot hagyományozott a debreczeni-kollégiumnak, 500-at pedig a h a n á s i g y i m n a z i u m n a k, a melyben mint nánsai szülöztél szegény tanuló a középiskolai alsó osztályokat végezte.

— Egészszéktani előadások a kollégiumban. Dr. Tüdös Kálmán a múlt szombaton megkezdett előadásait folytatni fogja holnap 14-ikén d. u. 4 órakor a VI-ik tereben (keleti kapu). Ez alkalommal szólni fog a rövidlátás terjedéséről az iskolában és az ellene leendő óvintézkedésekről, előadván s bírálat alá vevén több erre vonatkozó szabályrendeletet is. Felhívjuk a szülék és tanító urak figyelmét ezen tanulságos és érdekes előadásokra.

— A czeplőd-utczai kut szivattyuja tegnap felmondta a szolgálatot, de ma már siettek használatba állapotha helyezni. A mi azt mutatja, hogy tudnak nálunk rögtön is segíteni a hol baj van, ha akarnak. Épen azért csodálkozva kérdezik a czeplődutczaiak a mérnöki hivatalt vagy a rendőrséget, melynek az ilyen hiányokat észrevenni kellene, mikor hozzá

már olyan mikor esik majd ha tá és nyaktör

— A zatok. A G nék válaszó Géresi Kál a kaszinó a pitott Kaz tanulók rések megállvek elbíráosztályára készséggel tesíteni fogsek kitűzéságot alak

— A nokszága i Tikos I alatt. Elő muel főpar A parancz tartja s a tározta, ho a maradás latot az ug megtudják, elégedetlen sével nem egyetlent főparancsn P u b l i k az ifjut me nokszágnak ellen irány elégedetlen az volt, he őket, meg ket ifj. P. Az ő nevő Felelet: ő hatalmazás hogy meg ket ifj. P. most is pá n i k e n e hogy az e e g y l e i t teljesen az ditotta s i kőze sem ság napi muel volt bizalmáról fejezteti. V osztalypara tárgytalan ülés véget

— A gyűlés. G meghívja a társulat ér Debreczenben délut közgyűlés a Tiszavöl 486 sz. al hozatala, a Berettyó-K ban beadót közgyűlést tösságu tá betérjeszte Ugyancsak len délut g y ü l é s mény t. tá A midőn a társulat ér ügyre Gr. hogy anna rendkívüli számban m ti, hogy el s a gyűlés gyűlésen e

— A foguk van városunk loptak a f meg pláne házat. Ugy czébe, ho is hozott a már kijött egyebet is gonyás ko visszament odagrott, burgonyáv egész házi ebéd iránt szakácsné kis tolvaj duni, me rendőrség ség kényte a büntetőt a szülökre jők. Ezeké nének, de

— A a hatóság miután a állítja, ho veszélyes ker. kapit egylet eg

— S kis fiu sz előtt az c

már olyan állapotba került környékét, hogy mikor esik ne legyen ott bokáig érő sár és majd ha fagy, ne alakulhassanak ott korsós és nyaktörő glettsek?

A Csokonai kör és a Kazinczy pályázatok. A Csokonai kör irodalmi szakosztályának válaszmánya tegnap este ültést tartott Géresi Kálmán elnöke alatt. Az ültés tárgya a kaszinó átráta volt, amelylyel az általa alapított Kazinczy alaptól évente a főiskolai tanulók részére kitűzött pályakérdések megállapítását és a beérkezett pályaművek elbírálását a Csokonai kör irodalmi szakosztályára kívánja átruházni. A válaszmány készséggel elfogadta a megbízást, amiről értesíteni fogja a kaszinót; az ideai pályakérdések kitűzésére pedig közelébb bíráló bizottságot alakít.

A debreceni tüzoltó egyesület parancsnoksága igen érdekes ültést tartott tegnap Tikos István t. főparancsnok elnöke alatt. Első sorban tárgyalták Boczkó Sámuel főparancsnok lemondását és kinevezését. A parancsnokság lemondást tárgyalatnak tartja a lemondást nem fogadta el, és elhatározta, hogy a főkapitányt testileg felkéri a maradásra. Ezután megtartották a vizsgálatot az ugynevezett „láztás” ügyében, hogy megtudják, kik voltak tulajdonképpen azok az elégedetlenek, a kik a főparancsnok működésével nem voltak megelégedve. Ilyen tüzoltó egyesület sem találtak. Minthogy azonban a főparancsnok ellen a hírlapi cikket egy ifj. P. publik Ernő nevű fiatal ember írta és ezt az ifjút most számosan ajánlották a parancsnokságnak mint parloló tagot: a gyűlés ezek ellen irányult. — Valamennyit megkérdézték: elégedetlenek-e? A felelet mindenki részéről az volt, hogy nem. — Megkérdézték továbbá őket, meg vannak-e győződve, hogy azt a cikket ifj. P. publik Ernő írta? Felelet: igen. Az ő nevükben, vagy a saját nevében írta-e? Felelet: ő nem adott rá neki semmi meghatározást. Az utolsó kérdés az volt: Mint-hogy meg vannak győződve, hogy azt a cikket ifj. P. publik Ernő írta: ajánlják-e őt most is parloló tagnak? Az aláír k mind enike nem mel felelt. E szerint kiült, hogy az egész mozgalomban egyetlen egy leti tag sem részes és azt négy, teljesen az egyetlen kívül álló egyen indította s így ahhoz az egyesületnek semmi köze sem lévén, az eset felett a parancsnokság napi rendre tér, illetve Boczkó Sámuel volt főparancsnokot teljes és osztatlan bizalmáról biztosítja s ezt küldöttségként kifejezti. Végül felolvasták Dézsy Lajos osztályparancsnok lemondását. Mint teljesen tárgyalant, ezt sem fogadták el. Ezzel az ültés véget ért.

As alsó-szabolcsi tiszai társulat közgyűlése. Gróf Desseffy Aurél lapunk útján is meghívja az alsó-szabolcsi tiszai armentesítő társulat érdekeltségét a november hó 26-dikán Debreczenben a város háza nagy tanácstermében délután 4 órakor tartandó rendkívüli közgyűlésre. A rendkívüli közgyűlés tárgya a Tiszavölgyi-társulat központi bizottságának 486 sz. alatti felhívása folytán elvi határozat hozatala, az Alsó-Szabolcsi, Közép-Tiszai és Berettyó-Körösi társulatok egyesítése tárgyában beadott indítványra vonatkozólag. — A közgyűlést megelőzőleg fent jelzett nagy fontosságú tárgy megvitatása s a közgyűléshez betérjesztendő vélemény megállapítása végett, Ugyancsak November hó 20-án a nevezett helyen délután 3 órakor választmányi gyűlés fog tartatni, — hová is a választmány t. tagjait ezennel meghívja az elnök. A midőn a t. érdekeltség figyelmét ezen a társulat érdekeire nézve beláthatlan fontosságú ügyre Gr. Desseffy Aurél felhívá — felkéri, hogy annak alapos megvitatása végett ezen rendkívüli közgyűlésre — lehetőleg teljes számban megjelenjen sziveskedjenek, s értesíti, hogy elhatározásukra befolyással bírható, s a gyűlésre beszerezhető adatok — a közgyűlésen előterjesztetni fognak.

Az első kerületi orvosra ugyancsak foguk van az apró tolvajoknak, a kik most városunkban grassálnak. Már két ízben ellopoktak a folyosóról a függő lámpáját. Tegnap meg pláne majd ebéd nélkül hagyták az egész házat. Ugyanis a szakácsné lement a pinczébe, hogy onnan burgonyát hozzon fel. Ki is hozott a pinczéből egy kosárral, de midőn már kijött az ajtón, észbe jött, hogy más egyebet is fel kell hoznia a pinczéből. A burgonyás kosarat letette az ajtóban és maga visszament. Egy ügyes kis tolvaj hirtelen odaugrott, rázarta a szakácsnéra az ajtót és a burgonyával, elinált. A szakácsné eltűnése az egész háznál nagy aggodalmat keltett az ebéd iránt, míg végre meghallották a bezárt szakácsné dörömbözését és kiszabadították. A kis tolvajoktól nem tud a város megszabadulni, mert nagyobbára 11 évesek s ha a rendőrség összefogdossa is őket, a kir. ügyészség kénytelen őket szabadon bocsátani, mivel a büntetőtky az ilyen gyermekek fenytését a szülőkre bizza, ezeknek pedig nincs szülőjük. Ezeken csak a javító intézetek segíthetnének, de azokban nincsen hely.

A vasöntődtől tegnap vizsgáltatta meg a hatóság a szabadban való tüzelés miatt, miután a tulajdonos Paksz a András azt állítja, hogy ez a szabadban való tüzelés nem veszélyes. A vizsgálatot Hajdu Gyula I. ker. kapitány, a mérnöki hivatal és a tüzoltó egyesület egy-egy kiküldöttje végezte.

Színészek vendéce. Egy 9 éves törpe kis fiú szokott üldögnéni a színház feljárója előtt az oszlopokon. A furcsa kis fiú megle-

hetős elme éllel bír, a mi az ott álldogáló színészek kedvenczvé tette őt. A krajczárok, hatások, édességek, gyümölcsök csakugy hulltak a kedves kis „zvirgöl” ölébe. Most, hogy a hideg idők beálltak, Vertán Anna egész díszbe öltöztette a színház kis kedvenczét, kit a bátyja szokott a hátán hordani az iskolába. A kicsike kapott egy szép kis tiroll öltözetet, téli kabátot és csizmát. Az új díszben tegnap mutatta be magát a színház előtt, Vertán Anna e játékonyságával minden pályatársának örömet okozott s a kis törpe öröme minden fogalmat felülmúló.

Ezüst menyegző. Szép ünnepély folyt tegnap H. Bözörményben: Solyom Ferenc tanító ekkor ülte ezüst menyegzőjét nevével szül. Karap Terézszel, Karap Imre h. bözörményi főjegyző leányával. A boldog családi életet élő házaspárnak az alkalomból számosan gratuláltak a debreczeni rokonok közül is és Solyom házánál fényes nászlakoma volt, melyen a város intelligenciája vett részt.

Sötét bűn. Hanó Zsuzsanna cseléd, ki a Péterfián lakott, úgy akart szerelmé gyümölcsötől szabadulni, hogy a csecsemőt az emésztő gödörbe dobta. A nőt elfogták. A vizsgálatot Hajdu Gyula I. kerületi kapitány folytatta. Az orvosi boncolás azt lesz hívatott kideríteni, hogy a csecsemő élve, vagy halva született-e.

Halálzás. Nagy Sándor tekintélyes öreg polgár életének 83-dik évében elhunyt. Temetése szombat d. u. 2 órakor lesz a Mester utcai 1259 sz. házából s az ev. ref. nagy templomban tartandó gyász szertartás után a Hatvan utcai temetőben ér véget. Neje, gyermekei és nagyszámú rokonok gyászolják. A temetést Dankó M. rendezi.

Új közigazgatási gyakorlat a város háza. Dégenfeld József gróf főispán ma értesítette a polgármestert hivatal, hogy Csáky Adorján grófot nov. 15-diktől járó rendszeres illetményével kinevezte díjaz közigazgatási gyakoronkát Debreczen városához. — Csáky Adorján gróf a kinevezéssel egyidejűleg felhivatott, hogy a hivatali eskü letévése és állásának elfoglalása végett a polgármestert hivatalnál jelentkezzék.

Egy kis statisztika. A színházi kétféle tüzoltó tegnapelőtt tartotta az 5160-ik éjjeli és nappali őrségét. A két tüzoltó felváltva őrködik és kötelességük a színházat őrszolgálatra és mindenütt jelezni a járás-keléseket az ellenőrző órákon, melyeket aztán reggel a rendőrségre visznek. E munka közben ketten együtt minden nap 1269 lépcsőt lépnek, a mi havonta kitesz 37,920 lépcsőt, vagyis a két tüzoltó egy hó alatt felhágatna a Himalaya hegység legmagasabb csúcsára a Kizstindzsingára, mely magasságban még a Davaladzsirit is lefözi.

Vilmos Lajos sörösnarokában ma, pénteken halestély lesz a Magyarí testvérek zenekarának játéka mellett.

Tevésen között menasszony név. Szerdán a H. B. — ny és Vidék — ből egy hímen hirt vettünk át, amelyben a menasszony neve tévesen volt Mócz Gizellának írva. Felkérték a helyreigazításra, hogy t. i. Glosz Géza takarékpénztári könyvelő jegyesse Farkas Irma k. a. akinek édes anyja született Mócz Zsuzsanna.

Érdekes végtárgyalás volt ma a debreczeni kir. törvényszék előtt. Nagy Imre bözörményi lakos állott ott, a ki megölte a szeretőjének apját Kiss P. Andrást. A legény boldognak tette magát és mint ilyet, megfigyelés alá elküldték Lipótmezőre. Onnan azzal küldték vissza, hogy nincs annak semmi baja. A mai tárgyaláson is folytatta a boldozást, azonban nem hittek neki. A törvényszék a következő tagokból alakult: Selmecsi József, bírák: Konrád Sámuel és Ujhelyi András, jegyző Patay Ferenc. Az ügyesség részéről maga Kós a Zsigmond vitte a vádat. A bizonyítási eljárás, a vád és védbeszéd az egész délelőtti igénybe vették. Az ítéletet délután hirdetik ki. A kir. ügyész emberölés büntetéeért kért két büntetést, súlyosító körülményll kérte betudatni azt, hogy szeretője apját álmában ölte meg, a bünt szeretőjére, egy 15 éves leányra igyekezett hátrítani; hogy hamisannak akart szeregni és hogy a törvényszékét minden áron félre akarta vezetni. Indítványozza továbbá, hogy Kiss P. Andrást részére 1000 forint kártérítésre ítéltetett.

Gazdáltnak katona gyógyszerészi csakó. A tartalékos tisztek multkori szemléje alkalmával valaki a város háza felejtette vadonat új aranypaszomántos háromszögletes gyógy szerészi csakóját. A tulajdonos igazolás mellett átvetheti az ígátó hivatalban, ahol burkolva pontosan őrizik.

Hurka estély. Péter Pál nagy csapó-utcai Csokonai-hoz czimzett vendéglőjében holnap este jó borok kiszolgáltatása mellett hurka estély tartatik.

Védelem a nőknek!

— A büntetőtörvény reformjához: —

A reformok korát éljük. A mi apáinknak jó volt; a fiuknak nem tetszik. Szükeik a szélesre szabott utak. Kicsiny a föld, ég felé törünk és behatolunk a víz mélyébe.

Az áradat kissé erős is. Reformra sok helyen szükség van, de nem mindenütt. Ha mindent reformálunk, ma-holnap nem ismerünk rá magunkra és környezetünkre s nem ismernek ránk mások sem. Az olyan „reformokkal” például, hogy a tiszteknek nem szabad többé az apró hirdetések tiszteletreméltó rovata-

ban kifejezni irodalmi működésüket: csak a kiadók jövedelme kevesbedik és ez nem reform.

Reform ám az, amit a büntető törvény-könyv módosításánál teszünk. Ez a nagy paragrafus-csomó ugyanis igazán kevésnek bizonyult ahhoz a sok bűnhöz, amit ma-napság elkövetnek. A bíróság akárhányszor kénytelen kimondani, hogy ilyen, meg ilyen s nincs a törvényben, a vádlott tehát felmentendő.

Társadalmi tisztességünk, erkölcsi színvonalunk épségben tartását jelenti az az indítvány amelyet a budapesti ügyvédi kamara ajánl a büntetőtörvénybe való bevételre. A nőt: a család földi angyalát, fejét és díszét védi meg ez az ajánlatba hozott szakasz. A nőt igeni, védeni kell. Ők maguk, a tapasztalat mutatja gyöngök hozzá. Edes hízog, hazug szavak, forró kézszerítések, csök üléles az okosságában feltétlenül bizót nőt is képesek letéríteni az egyenes útról. A bűn mindent kisért. Az világos asztalton, fényes gázvilágok mellett és a sötét síkatorokban, vagy a falusi lak sővénye mellett. Sima, mit a kigyó; és edes fulánjának csak mézét érzi a nő; a tisztesség fátyolának szét-szaggatását csak később látja. Gyöngé a nő, bármilyen erőnek tarlsa is magát. Védeni kell, nemcsak társadalmilag, párbaj, nyílttért és korbács által, hanem törvény útján is.

A szóban forgó indítvány védeni akarja általában, de különösen a 14—16 éves leány becsületét továbbá büntetni a leányok házassági ígérettel való elcsábítását és amellet még vagyoni kárpótlásra is igényt ad a nőnek és szabadságvesztéssel kivánja sajtani az ép oly gyalázatos, mint lelketlen lélekvá sárt, mely arcpirító szemérmertlenséggel to-lakodik be a tisztes házak szentélyeibe is.

Sohol sem oly védtelen a nő, mint nálunk. Prédája a ledérségnek, a vagyonos erköltestelenségnek.

Sajtán kell a gazokat, kik könnyelmű léhasággal tépnének le minden virágot, csak azért, mert díszes és mert még nincs leszakítva. Börtömbe véle, aki elbolondítja a tapasztalatlan leány fejét, izzó vágyakkal telíti meg természetlő ábrándos, edes boldogság után rajongó lelket és mikor behálózta: könyörtelenül tapposa el, martalékkal dobván őt leike mardosásainak, a világ csújának, családja szégyenének. Törvénynyel kell sajtni a társadalmat is, mely laza erkölcsökkel bír és meglazítani igyekszik az ép érzéki, őt erkölcsi lényeket is.

Ha reformot akarnak, itt a tér. Teessék reformálni!

Vegyes hírek.

Ref. felsőleányiskola Nagyváradon. A nagyváradi nemes versenyre kelnek Debreczenel. Alighogy a debreczeni egyház, a tiszántúli ev. ref. egyházkerület és Debreczen város közönsége nagy áldozattal felső leányiskolai szervezetet adott a leánynevelő intézetnek s alighogy 10000 ft segédemelt szavazott meg az egyházkerület a szép missiót betöltő szatmári felső leányiskolának: a nagyváradi tekintélyes, 11 ezer lelket számláló nagyváradi ref. gyülekezet is, szövetkezve a bihari, érmelléki és nagy szalontai egyház-megyéekkel, mozgalmat indított, hogy Nagy váradon egy olyan felsőbb protentáns nőiskola felállítását hozza tervez-tbe, a mely interjúttással összekötné, még a korlátozott anyagi viszonyok között élő vidékieknek is módot és alkalmat nyujtson arra nézve, hogy leányaik neveltetésük kevesebb költséggel le- eszközölhessék e szükséges előmunkákat elkészítésére egy harmad-agsu bizottság lett kinevezve, névszerint: Dr. Balogh Elek nagy-szalontai orvos, Szemes Imre, kir. s. tanfel-ügyelő és Sulyok István, nagyváradi ref. lelkész.

A szép zsidó lány regénye. Ó-Bessenyon történt, hogy egy gazdag bojár, meg egy szép, de szegény zsidóleány halálosan bele szerettek egymásba. A leány szülei ellenkeztek, de a szerelem győzött s a szegény zsidóleány gazdag urasszony lett. Így éltek egy ideig csendben boldogságban és csak az bánította őket, hogy a pap nem adta még rájuk az áldását. A szép zsidóleány újabb áldozatra szánta magát: elhatározta, hogy áttér a keresztény hitre és azután majd az oltár előtt is megpecsételik frigyüket. A mint ez a hír elterjedt a faluban, összesugtak a bojárok, hogy megakadályozzák ezt a házasságot. Leakarták beszélni a szerelmes bojártról a lépésről, de a szerelem erősebb volt minden más érdeknél. A napokban lett volna az esküvő s szép rendben is volt minden, mikor egy este orgyilkos kéz lött be a bojár házának ablakán. A golyó talált s a szép zsidóleány halva rogyott a szoba közepére. Gyászoló kedvese nagy pompával temettette el, és nagy üszveget tüzött ki a gyilkos fejére, de még eddig nem sikerült rátalálni. Azt is mondják, hogy a bojárrok bosszujá volt ez a kegyetlen tett, a kik nem akarták eltűnni hogy közjüök zsidó vér keveredjék.

Halálra kínzott rab Londonba érkezett a hir Szófiából a Times-hez, a melyet pedig nagyon komoly és megbízható újságnak tart a világ. S szól a hir így: Azok között, kiket Belovav miniszter meggyilkolásával gyanusítanak, van egy Tufekesiev nevű ember is, a kit azonban a bolgár rendőrség nem tudott kézrekeríteni. Mivel őt nem tudták elfogni, börtönre hurcozták 18 éves öcsösét s ezt faggatták, vallatták, hogy merre van a bátyja. De rab vagy nem tudta megmondani

bátyja rejtékelyét, vagy a mi még valószí- nűbb, nem akart a testvére árulója lenni s türt kínzást torturát és — halgatott. A darva rendőrök pedig kirozták feltyton, eladdig, míg az ifju az iszonyu kínzások fájdalmait nem tudta elviselni — belehalt.

A nemzetközi békecongresszus tegnap, a kapitólumban megnyitották. A nagyszám- mal egybegyűlt tagokat a római helyettes polgármester üdvözölte. Ezután Bonghi, a kongresszus ideiglenes elnöke a választott békebírók érdeklében beszédet tartott, a melyben azt mondta, hogy századunk e jel- szóval nyílt meg: „Testvériség!” utóbb e jelszó hangzott fel: „Nemzetiség!” Az első magasztosabb a másodikkal. Törekedjünk e két jelszót egymással összeegyeztetni és dial- dalra segíteni a keresztény eszmát, a mely- első sorban a nemzetnek egyetértségen, egyen- lőségén és testvériségén alapul. Elnökké köz- felkiáltással Baughit választották, meg, a kit egyidejűleg felhatalmaztak az elnökség ki- egészítésére. A kongresszus szabályzata értelmében ama képviselőtől, a ki nemzetiségi kérdésekről kelt vitát, szólás joga megvon- ható.

A közönség köréből.

A „kéve bomlás.”

Egyik helybeli lap azok után, melyek mostanában tüzoltó-egyletünknel történtek, „kéve bomlás” emleget s már meg- huzta a halálharagot ezen humánus intézmény felett. Igazán kirokodik könyek! Egyrészt elmondja a főparancsnokot mindennek, s ki- tűzi, hogy ő csak gátló akadály volt ezen egyesület haladásában; milyen követezettség volt mindjárt azt mondani, hogy mert a fő- parancsnok lemondott, most már bomlik az egyesület. Elismeri tehát, hogy ő volt az össze- tartó kapocs!

Nagyon csodálók, — ha ugyan van még más valaki — a ki a tüzoltó egyesület bomlásá- ban hisz. A tény az, hogy a főparancsnok nem akarván magát kitenni az ilyen kvalifi- cáhiatlan támadásoknak — beadta lemondá- sát. A vezényletet átvette az utána követ- kező parancsnok, ki ilyen esetben alapszabály szerint is hivatva van vezényelni. Sajnosan érintett minden igen tüzoltó barátot ezen lemondás, mert Diogenes lámpájával sem lehetne találni alkalmasabb embert ezen állásra; saj- nosan érintette különösen a parancsnokságot, mely megszokta már az ő egyenes, szigorú — de mindenkor igazságos vezetését. De azért mert ő távozni, hosszas, áldásos működése megjelölte már eléggé az irányt, a melyen az egyesületnek haladnia kell, s az egyesület paranc- snokságát olyannak ismerjük, mely ezen iránt következetesen befogja tartani. Kárba vesztett bankódás tehát azon a kéve bomlásban sohaj- tozni, mert bármiként szeretnék is azt némely egyesületen kívül álló urak látni, bizony nem fog az bekövetkezni.

Szándékosan használtam ezt a szót, hogy „e g y l e t e n k i v ü l á l l ó u r a k”, mert magában az egyesület kebelében ilyen bom- lási előjelek nem mutatkoznak. Teljesen nyu- godtak lehetnek az aggodalmaskodók, az egy- let belbékéje nincs megzavar a, háborgó ele- mek nincsenek s nem fog bekövetkezni semmi- féle katasztrófa.

Fényesen konstatálta ezt a parancsnok- ság által megtartott vizsgálat, melynek során minden egyes kihallgatott egyleti tag kijelen- tette bizalmát és ragaszkodását a lemondott főparancsnok iránt, s kijelentette, hogy elítél minden olyan törekvést, mely az egyesület bel- békéjét zavarni akarná. Nem is talált a vizs- gálat egyetlen esetet sem, mely szigorubb büntetést érdemelt volna, pedig elbiheti min- denki, hogy a vizsgálat nem épen a forma kedvéért eszközöltetett.

Midőn tehát magában az egyesület kebelé- ben csend uralkodik, midőn ott conspirátorok felfedezni nem lehet, ugyan mit lehetne félni a külső akna munkásoktól?

Bizony ha a főparancsnok ur megmarad lemondása mellett, soká lehet keresni, hogy méltó utódját találjuk; de az eszme élni fog s az ügyiránti szeretet tüze nem aludhatik ki, mert azt ő szította olyan lángra, hogy annak fényénél az utódok is meglássák és biztosan követhessék azt az ösvényt, mely a tüzoltó egyesület tükéletesüléséhez vezet.

Egy működő tag.

Debreczen piacc.

Sertés vásár.

Nov. 9. heti vásár.

Hizlatni való sertés. Magyar első rendű páronként egy évesig 12—16 frt. Magyar második rendű másfél éves 20—25 frt. Harmad rendű két évesig 30—45 frt. Nevelni való: 4—11 hónapos... Felhajtás — db. Kladatott — db. Az üzletirányzat élénk. Hizottsertés 48—42 kr. Felhajtá- tott az egész vásárra 2900 db. E adatot 1549 db. Üzletirányzat élénk.

Főszerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

Vértesi Arnold.

Felelős szerkesztő: Vértesi Gyula.

Női munka

igen nagyválasztékban.

a hölgyek hasznos kedvteléséhez megjötték a legszebb

montifumu előrajzolt

asztalabroszok milieu,

futó buffet-terítők,

tálca-gesztényetakarók.

Biztos színű mosható himző selyem, minden árnyalatban ajánlja

Kardos László

CZEGLÉD-utca.

Jutányos, szabott áron

kaphatók

Szabó Lajos fia

üzégnél:

Divatos női ruhaszövetek

kasán, flanel, moldon.

legújabb ruhadiszek,

fekete divatkelmék,

színes és fekete selymek,

mosó velezek.

Téli Himalaya kendők.

Selyem és haraszt kendők.

Gyermek TRICOT öltönyök

Normal gyapjú és pamut alsó-ingek,

ujjasok s nadrágok

téli harisnyák, kesztyűk.

Az idén szép raktárt tartunk.

Brassói posztókban,

takarók és lópokrócokban.

Női divat terem.

Kunz József és Társa

üzégnél

DEBRECZEN.

Van szerencsénk a n. é. hölgy közönség becses tudomására hozni, hogy a jelen

őszi és téli

évrődra a

legújabb divatkelmék

vásztékban raktárra érkeztek,

melyekből kívánatra saját ujonnan berendezett divattermünkben

női öltözékeket

minden igényeknek megfelelően szakképzett erők által izlésteljesen és jutányosan állítottunk elő.

Vászon kész főhörnemű és szőnyeg

nagy raktárunk

Menyasszonyi kelengyék

kiállításához teljes választékot nyújt.

Nincs többé fejfájás!

D. GÖTZ

MIGRAINE-PORA

hasznosítót és a egyedül, ideges rheumaszerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtatott, mit több ezerre menő köszönetnyilvánítás bizonyít.

Utolsó időben a

MADRIDI UDVAR

feltűnő eredménnyel használta 1 doboz ára használati utasítással 2 ft, 1 kis próba-doboz használati utasítással 1 ft. Eredetiben

kapható csak egyedül Fáykiss József „nagy-Kristóf”-hoz címzett gyógyszerüzében Budapesten, továbbá Török Józsefnél, király-u. 12. Debreczenben Dr. Rotschnek Emil — Tamásy Béla gyógyszerész uraknál. (2)

Postai megrendelések azonnal eszközöltetnek.

A debreczeni kir. ítélőtábla elnökétől.

793. Eln. sz.
1891.

Árlejtési hirdetmény.

A debreczeni kir. ítélőtábla és kir. főügyészség irodái szükségletére az 1892-ik évre mintegy 520 frt. áru, és a részletes feltételekben egyenként is meghatározott mennyiségű irodai anyagszerek, továbbá az árlejtési feltételekhez /és 2./ alatt mellékelt mintáknak megfelelő minőségű és nagyságu papírok szükségeltetvén, azoknak beszerzése végett ezennel árlejtés hirdettetik, s felhívják mindazok, kik emez irodai szükségletek szállítására vállalkozni hajlandók, mikép ajánlataikat, akár folyó évi November hó 30-ik napjáig írásban 50 kros. bélyeggel ellátandó beadványát, akár pedig ugyane napnak reggeli 9 órájkor szóbelileg a debreczeni kir. ítélőtábla elnöki titkárnak hivatalos helyiségében terjesszék elő. A vállalkozni szándékozók óvadéku 5 tenforintot tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban az elnöki titkár kezéhez a fentebbi véghatánap reggeli 9 órájáig letenni. A kir. tábla elnöke s a kir. főügyész fenntartja azt a jogot, hogy a szállítási szerződést azzal köthesse meg, a kinek ajánlatát a kir. államkincstárra nézve legkedvezőbbnek fogja találni, a versenyzők ajánlata azonban, azok mindegyikére nézve kötelező marad mindaddig míg a szállítási szerződés meg nem kötött. A szállítandó anyagszerek jegyzéke, továbbá a szállítás részletesebb feltételei és a szállítandó papiros mintái, a

kir. tábla elnöki titkárnak irodájában, a hivatalos órák tartama alatt bármikor megtekinthetők; a szállítandó irodai szerek mintáit versenyzők tartoznak legkésőbb f. évi November hó 28-ik napjáig a kir. tábla elnöki titkárnak irodájában benyújtani.

Kelt Debreczenben, 1891. November 5-én.

A kir. ítélőtábla elnöke helyett.

Szell Farkas
tanácselnök.

Bor-kivonat.

Kitűnő egészséges bor azonnali elkészítésére, mely a valódi természetes bortól nem különböztethető meg, ajánlom ezen elősmert különlegességet.

2 kiló ára (elég 100 liter bornak) 5 frt 50 kr. Vény ingyen hozzácsomagoltatik. Legjobb sikerért és egészséges készítményért kezeskedem.

Spiritus-megtakarítást

elérhetni felülmulhatlan pálinka erősítő, essencziával; ez a italnak kellemes, izlésses zamatot kölcsönöz és csak nálam kapható.

1 kiló 3 frt 50 kr. (600—1000 literre.) használati utasítással együtt.

Ezekon kívül ajánlok mindenféle essencziát, rum, cognac, finom liqueurök stb. hez felülmulhatlan jó-ágban. Vények ingyen hozzácsomagoltatnak. Árlapok bérmentve.

Kar, Philipp Pollak.

Essenen Specialitäten-Fabrik in Prag.

Szerény képviselek kerestetnek

SZŐNYEGEK,

függönyök, ágy- és asztal-terítők

nagy választékban

SZABÓ LAJOS FIAI üzégnél.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betükkal gazdagon felszerelt

s három gyors-ajtóval berendezett

LEGNAGYOBB KÖNYVNYOMDA

Debreczenben, Széchenyi-utca Simon-ház.

ajánkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

közszégi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok

minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok falragaszok, körlevelek.

GYÁSZJELENTÉSEK, LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK,

Báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb áron állíttatnak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.